

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Ioannis XVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

VI
1

seruientes peccato (omnis enim qui facit peccatum, quod Saluator ait, seruu est ^{ioan. 8.} peccati) & non velamen malitiæ habentes libertatem, vt sub velamine libertatis, qua vos à peccati seruitute, à seruitute quoque legis Mosaicæ Christus liberauit, putetis vobis permillum principibus non obedire, aut nulli legi humanæ obtemperare: sed ita estote liberi, vt serui sitis Dei. Omnes homines honorate. Reddite omnibus debita, cui honorem, honorem, &c. ^{Rom. 13.} Fraternitatem, hoc est, omnes proximos, potissimum Christianos, qui ex Christo & Ecclesia in baptismo regenerati vobis sunt fratres, diligite. Deum timete vt filij, casto timore eum diligentes. Regem, quia est Dei minister, diuina auctoritate ad reipublicæ regimen institutus, honorate. Serui subditi estote in omni timore dominis vestris, non tantum bonis & modestis, sed etiam vitiosis, & absque disciplina viuentibus. In his tamen quæ Deo sunt contraria, non est obediendum. Siquidem Deo magis oportet obedire, ^{Astor. 5.} quam hominibus.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM
Dominica, Ioannis XVI.

Dominus noster Iesus Christus, suis est discipulis quædam verba loquutus post vltimam cœnam, cum esset iurus ad passionem, quibus voluit eos præmonere de futura eorum tristitia, quia in eius passione erant contristandi, ploraturi super magistri calamitate, quam incidisse eundem videbant, & super sua desolatione. Optimum enim & nobilissimum quod in hoc mundo habuerunt, erant aliquo modo amissuri, atque ideo non immerito ploraturi. Nam quicquid in mundo charum, quicquid in mundo habuerant preciosum, parentes, coniuges, bona temporalia, et si quid aliud habebant, amore Christi omnia reliquerant. Quare Christus præuidens eorum tristitiam fore magnam quando iam & hunc amississent, cuius amore ante alia omnia reliquerant, præmonuit eos dicens: ^{Matth. 19.} ^{Lucæ 14.} ^{Ioan. 16.} *Plorabitis* vos & *plorabitis*: mundus autem gaudet, quod suum expleuerit desiderium me occidendo. Veruntamen, non diurnus erit hic planctus, quia post modicum iterum me videndo resurrexisset, consolabimini. Post multa itaque alia instructionis & consolationis verba quæ prædixerat, infinnat hic eis futuram & tristitiam & lætitiã succedentem, hoc modo:

Modicum & iam non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me, quia vado ad Patrem.

Quum hæc Christus verba loqueretur, paulo post erat capiendus, & cruci affigendus. Quapropter illud modicum temporis spatium, quod ab illo tempore, quo hæc loquebatur, vsque ad ipsius mortem interdicebat, in quo adhuc illum erant visuri (iuxta mentem Augustini) vocabat modicum. Modicum igitur tempus restabat, post cuius expletionem eum non erant visuri, scilicet tempore illo, quod à morte vsque ad ipsius interstitebat resurrectionem. Illo ergo tempore, quod similiter erat modicum, hoc est, inter mortem & resurrectionem, expleto, iterum erant eum visuri, & gauisuri. Alij per hoc quod dicit modicum, non ipsum tempus, quod ab hac hora vsque ad suam interfluxit captiuitatem, qua erant fugiendo Christum relin-

Modicum qui intelligendum. Augustina.

Auri, volunt significatum, sed quod post mortem sequebatur vsque ad eius resurrectionem, quod erat modicum, quo non viderunt Apostoli Christum, Et iterum modicum, puta à Pascha, vsque ad Ascensionem eius, erat: Christum aliquando visuri. Viraque tamen expositio ferè nihil differt à altera, sed in eundem coitensum.

Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem: Quid est hoc quod dicit nobis: Modicum & non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me, quia vado ad Patrem? Dicebant ergo: Quid hoc est quod dicit nobis modicum? Nescimus quid loquitur.

Hæc verba non intelligebant Apostoli, vel quia mæore erant eorum animi perturbati, propterea quod amissuros se audiebant magistrum dulcissimum. Hoc enim adeo eos reddebat stupidos, vt quid diceretur, minus intelligerent. Vel quia contraria videbatur eis loqui: Videbitis & non videbitis. Vnde suspicabantur, ne fortasse (vt solebat) parabolicè loqueretur. Mussitabant igitur inter se, vel conferendo clanculum paucis verbis alterutrum, vel in seipsis taciti mussitabant, quod non intelligerent, quod in verbo modicum vellet dicere. Erant enim eis hæc verba obicura, antequam implerentur. Pro eius tamen reuerentia, licet cuperent, non tamen illis audebant eum interrogare.

Cognouit autem Iesus, quia volebant eum interrogare, & dixit eis: De hoc queritis inter vos, quia dixi: Modicum & non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me. Amen amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos. Mundus autem gaudebit, vos autem contristabimini: sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

Ostendit antequam sibi loquerentur, Dominus Iesus, quod eorum cordium occulta cognosceret, & ideo quod ex ipso libenter interrogassent, respondendo præueniens dissoluit: Amen amen dico vobis, plorabitis & flebitis vos. Mundus autem gaudebit, vos autem contristabimini: sed tristitia vestra vertetur in gaudium. De primo hoc modico tempore loquitur, quo Christus captus, flagellatus, impiè & crudeliter tractatus, tandem crucifixus est & mortuus. Tunc enim fleuerunt Apostoli ex compassione Christi pœnas & mortem: fleuerunt quoque suam desolationem, suamque flagram, qua infideliter eundem reliquerunt, nec post mortem viderunt, vsque ad tempus resurrectionis. Tunc etiam mundus gaudium habuit. Mundus, inquam, id est, homines mundani & Christi inimici gaudii sunt, quod eum quem odio habuerunt gratis, iuxta suam voluntatem (vt putabant) exterminauerant. Obserua tamen quod non solis Apostolis hoc dictum est, sed cunctis etiam Christifidelibus & amicis: nec pro tempore illo tantum, quo Christus mortuus iacuit in sepulchro, verum pro omni tempore huius vitæ inter electos & reprobos hoc prænuuciauit fore discrimen, vt in quidem

Apostoli
quando glo
rauerint &
fleuerint.

Psal. 68.
Ioan. 15.

Amicorum
Christi in hoc
seculo tenta

VI

quidem discipuli & amici, quos post hanc vitam gloria foret coronaturus
 aeterna, hic tribulationes, contemptum, aduersitates, pressuras & angustias
 cordis, desolationes, mundi que odia sentirent, & pacem mundi, hoc est,
 tranquillitatem externam, neque hic haberent, neque sibi quærerent, sed
 pacem cordis, quæ pax est, consensus, voluntatisque unio cum Deo, in-
 dies & quærerent, & firmiter tenerent, & felicitius possiderent. Hoc itaque in-
 finuare voluit, ut sui electi non ad presentia respicerent gaudia, sed per la-
 chrymas & tristitias ad aeterna contenderent. Quomodo & Psalmogra-
 phus, *Qui seminant, inquit, in lachrymis, in exultatione metent. Eunte ibant & fle-*
rent, venientes autem venient cum exultatione, portantes ma-
tipulos suos. Christus quoque: *In mundo, inquit, pressuram habebitis, sed confidi-*
te quia ego vici mundum. Vici, inquit, mundum, non pro metantum, sed pro
 vobis membris meis, ut & victoria mea sit victoria vestra, & victoria mea
 vobis profit, vobisque, qui in me estis, imputetur. Et iterum: *Si mundus vos*
odit, scitate quia me primum vobis odio habuit. Et odij causam plenius explicans,
 dicit: *Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat, diligeret.* Quia verò
 de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mun-
 dus. Itaque electos suos milites amicosque suis insignit armis, suis signis,
 suisque coloribus, quibus ex ipso esse familia cognoscantur, vestit. Quo-
 inquit, genere vestis? Tribulatione, pressura, tristitia, persecutione & his si-
 milibus, cuiusmodi veste, cuiusmodi diademate Christum quoque coro-
 navit mater sua, hoc est, gens Iudaica. Hoc igitur modo suos quoque quos
 amat, vestit. Ad nullam rem paratior est Iesus, quam suis quos habet in
 hoc mundo, grauamina atque dolores tam corporum quam animorum
 impartiri, modo ea ferre possint, ut eis ad fructum & coronam, quam ipse
 intendit, proveniant. Vnam nos esse, in quos hæc omnia superiora
 quadrarent. Dicit igitur Christus: *Vos Apostoli, vos mei omnes electi plo-*
rabitis & flebitis, persecutiones & odia patiemini: vos autem nemini per-
secutionem, nemini iniuriam inferetis, sed pro contumelia reddetis bene-
ditionem, pro calumnia gratiam, pro malis bona, & pro odio dilectionem.
 Sed quid Domine de non electis ac reprobis interim? Mundus gaudebit. Hi
 qui filij lucis non sunt, sed tenebrarum, quibus paratus est ignis æternus
 cum diabolo ac angelis eius, hic florebut, gaudebut, dominabuntur,
 alios prement, abundabunt & consolabuntur: verum hæc quidem breui
 tempore, quia in hoc solo vitæ curriculo. Quod autem vitam hanc sequi-
 tur, æternum erit supplicium. Nobiscum enim agitur dissimiliter, quia
 dissimiliter vivimus. Qui enim hic bona sua recipiunt in vita sua, non gau-
 debunt post mortem: & qui dolores & calamitates patienter hic sustinent,
 post mortem ad refrigerium ibunt. Falco avis est nobilis, & in manibus
 principum quiescit, delicate nutritur, multa que ei cura seruitur. Ac ubi
 mortuus fuerit, in solum abijcitur. Porro gallina in vita vili nutritur cibo
 occisa coquitur, & in argenteis discis principibus comedenda offertur. Hoc
 modo nobiscum quoque agitur, ut qui hic lani sunt & delitijs saginantur,
 post mortem cruciabuntur: hi verò, qui hic affliguntur, horum tristitia ver-
 tur in gaudium, quod nemo auferet ab eis. Propterea his qui hic gau-
 dent, Dominus dicit Iesus: *Va vobis divites, qui habetis hic consolationes vestras.*

tionis & tri-
 bulationes
 varia.
 Psal. 125.
 Ioan. 16.
 Ioan. 15.
 Milites suos
 quibusquam
 armis insigni-
 at Christus.
 Cant. 1.
 Matth. 27.
 Luca 16.
 Gaudium
 mundi quam
 sit electi fuit
 endam.
 Luca 6.

AAA 4. Itemque:

Ibidem.

Tristitia electorum Dei quam breui aueretur.

Apoc. 11.

Sapient. 2.

Discrimen quantum sit inter filios Dei & filios diaboli.

1. Pet. 2. Eia 33.

Itemque: *Et a vobis qui videtis nunc, quoniam iugebitis & flebitis.* Nolite igitur invidere filij his qui terrena sapiunt, qui mundi quaerunt gloriam, qui carnis voluptates, nolite eos xmulari, quia non eritis semper vos delicti, non eritis semper tristes, non eritis semper absque honore, non semper erumnosi & miseri. Plorabitis quidem, & ad modicum hic contristabimini tempus, sed tristitia vestra vobis vertetur in gaudium. Absterget enim Deus omnem lachrymam ab oculis vestris, & non erit vobis amplius luctus aut clamor, sed nec vllus dolor, quoniam priora haec omnia transierunt. Hi vero, qui hic dixerunt: *Venite & fruamur bonis que sunt, & vramur creaturas, quam in immutabile celeriter, vino precioso & vnguentis vos inoleamus, & non praeceat nos flos temeritatis, coronemus nos rosis antequam marcescant: nullum pratum sit quod non pertransit luxuria nostra: vbi que relinquimus signa laetitiae, quoniam haec est pars nostra, & haec est fors nostra, &c.* Vbi haec vita & haec illorum (venerabant) felicitas finita fuerit, quid dicent? Videntes iustos, quorum hic abstulerunt labores, & quos aliquando habuere in derisum, stantes in magna gloria, timore concutientur horribili, & plangent se infeliciter, dicent: *Nos infensae vitam illorum estimabamus insaniam, & finem illorum sine honore. Haec quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter sanctos fors illorum est? Ergo erramus a via veritatis, & iustitiae lumen non luxit nobis, & sol intelligentiae non est ortus nobis. Lassati sumus in via iniquitatis, & perditiois, & ambulavimus via desiderii, autem Domini ignoravimus. Quid profuit nobis superbia, aut divitiarum laetitia quid contulit nobis? Transierunt omnia illa, tanquam umbra. Hoc igitur in summa putemus nobis dictum, hoc pro monumento nobis inscribendum, & Christo relicum, videlicet esse discrimen hoc inter filios Dei, & filios diaboli, quod filij Dei in hoc mundo pressuram habent & tribulationem, filij autem tenebrarum sua hic explent desideria. Debent igitur filij lucis omnia, quae occurrunt sibi, molesta vincere, quomodo Christus vicit, non repugnando, sed sustinendo. De Christo enim scriptum est: *Quum malediceretur, non maledicebat quum periretur, non comminabatur. Tradebat autem se in manus se in iuste.* Verum (vt Evangelij verba continuemus) Christus mox ad ipsius similitudinem, qua tristitiam consoletur Apostolorum, dicens:*

Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora eius. Cum autem peperit puerum, iam non meminit pressuræ propter gaudium: quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis.

Mulier quum parit, tristitiam habet, quia venit hora eius, hoc est, tempus doloris, & tempus pariendi. Cum autem peperit puerum, quod suavis, gaudiosusque est, quam peperit foemellam, iam non meminit pressuræ, propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Si, inquit, laborans quens gaudium de partu pueri, tamen magis praecesserit dolor, & tristitia in pariendo, poterit obliterare omnem patientis, quam paulo ante sensit, tristitiam, quomodo non vestrum gaudium, quod de resurrectione vestra habebitis, tollet a vobis omnem moerorem? Tantum enim erit gaudium vestrum, vt oblitio vos capiat omnis prioris tristitiæ, vt iam non de hoc quod laetitia vos afficit, cogitetis. Hoc est ergo, quod dicit:

Iterum

Iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum: & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.

Sive de resurrectione, qua apparuit Apostolis, siue de hora mortis nostræ, qua electi recipimur ad Deum, intelligatur, vtrumque bene intelligitur. Sed dubium habere potest, quod dicit: Gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Nam si de nouissimo gaudio beatitudinis intelligatur, haud dubium est illud à beatis nunquam amittendum, aut tollendum. Sed Apostolis, qui in Christi resurrectione lætati sunt, quomodo scriptum est: *Gaui sunt de resurrectione Domini*. videtur non mansisse semper illud gaudium, vt nemo illud dici possit eis abstulisse: quandoquidem multa & varia passi sunt post Christi ascensionem, & Spiritus sancti missionem. Dicendum igitur, Christum non dixisse, Apostolos nihil post suam resurrectionem, & post illam lætitiā ex eius presentia receptam passuros, sed resurrectionis sue gaudio tunc eos adeo roborandos, vt inter tristitia quoque nihilominus in Domino gauderent. Libenter enim postea aduersa ferebant, adeo vt Iacobus: *Omne gaudium*, diceret, *existimate fratres mei, si in varias tentationes incideris*. Cæcis enim Apostolis, dum denunciaretur, ne posthac loquerentur aliquo modo in nomine Domini, quid refert de illis Lucas? *Ibam inquit, Apostoli gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt, pro nomine Iesu contumeliam pati*. Itaque adeo non fuit illis gaudium, quod ex resurrectione Christi acceperunt ademptum (scientibus sibi vitam quidem, quam cum iniustis habebant communitatem, à tyrannis tolli posse, Christum verò, in quo est vita æterna, nunquam sibi adimi posse) vt persecutiones non solum non fugerint, sed his etiam, vbi hoc ad gloriam pertinebat Christi, vltro sese obiecerint, & poenat pro Christo quidam eorum etiam, vt epulas optauerint. Quis igitur sancta illa lætitia Dei electos carere, aut priuari, vel per tormenta crederet, quando Tiburtium martyrem prunas ardentis pro rosis duxisse, & Laurentium ignem rorem æstimasse legit? Quapropter verè Christus suos consolatur: Et gaudebit, inquit, cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Ipse enim erat gaudium eorum, quod semper amabant, quod inter flagella & carceres, inter plagas & in morte possidebant. Nemo hoc gaudium tulit ab eis, quia pro quo tristitia, grauiusque patiuntur, & hic eis presens semper est in corde, & post hanc vitam eos reficiet in æterna felicitate. Ad hoc gaudium nos quoque aspiremus, vt in hac vita adeo amemus Christum, vt eius amore nihil hic possit tam graue nobis occurrere, quod non elacri animo de eius manibus suscipientes patienter feramus. Sit nobis gaudium pro Christo lachrymari, hoc est, vel pro nostris, vel pro alienis peccatis, pro Christi que contemptu tristari. Sit nobis voluptati pro Christo ieiunare, diuitias putemus, paupertatem Christi amore ferre. Nihil hic habere gaudij, nihil delectationis corporalis, summum gaudium ducamus, vt aliquando ad illud verum, vnicum, sempiternumque gaudium pertingamus, quod est in Christo Iesu Domino nostro in secula benedicto, Amen.

BBB SERMO